

## ELŐFIZETÉSI ARAR:

A kiadóhivatalban átvéve:  
 Egész évre... 16 kor.  
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:  
 Egész évre... 20 kor.  
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:  
 Egész évre... 24 kor.  
 Negyedévre... 6 "

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és  
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatás  
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a  
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 26.

## Két akarat.

Alkotmányos állam az, ahol a nemzetnek képviselői által megnyilvánult akaratát dönt.

Abszolutizmusnál az uralkodó akaratát törvény, még a nemzet akaratával szemben is.

Az uralkodók törekvése az egész világtörténelmen keresztül arra irányult, hogy maguk akaratát tegyék föltétlenül parancsolóvá. A nemzetek ebbe néha belenyugodtak. Belenyugodtak nagy rázkódások, forradalmak után, mikor a nemzet ereje kimerült s egy-egy hatalmas lángelme, egy Caesar, egy Napoleon, egy Mátyás király vált ki nemzetéből. Az ő egyéniségük biztosította az államot, hogy akarnak és tudnak nagyot alkotni azzal az erővel mely általuk jut megnyilatkozásra. És mert Caesar római, Mátyás magyar volt, Napoleon francia lett: ez az egy körülmény megnyugtatta Rómát, a magyar nemzetet s a francziákat, hogy az uralkodónak adott nagy hatalom a nemzetet fogja erősíteni.

És mégis Caesart tör ölte meg, Mátyás nem tehetette fiát utódjává, Napoleon legyőzött pedig ujjongva fogadta Páris.

Az abszolutizmus soha, sehol sem lehetett végső formája az államkormányzatnak. Előbb vagy utóbb, de át kellett térni az alkotmányosságra.

Természetes, hogy ez sehol sem ment

békésen. Az uralkodói akarat konfliktusba került a nemzeti akarral Hosszabb vagy rövidebb küzdelem után az alkotmányosság győzött s a dinasztikák mindig a rövidebbet huzzták.

Különbséget csak az okozott, hogy milyen erős volt a dinasztikus ellentállás a nemzettel szemben?

A bölcs engedékenységek példáját adta I. Ferencz József — 1867-ben. Hja, akkor olyan tanácsadója volt, mint Erzsébet királyné és Deák Ferencz. Engedett a nemzeti követeléseknek és ezzel megmentette magának a nemzet szeretetét, háza részére a nagyhatalmi álás ragyogását.

Pedig nehezen ment az engedékenységek akkor is. A nagyhatalmi érdek, az elődök hagyománya, 19 év alatt kibocsátott rendeletek követelték az egységes kereskedelmi ügyet, német vasutat, német portát, birodalmi egységes pénzügyminisztériumot osztrák finánczokkal, német szolgálati és vezényleti nyelvvél. Volt akkor is egy töredék, mely (nem hatalomvágyból, hanem tulzolt óvatosságból) e kérdéseket ki akarta kapcsolni. De mikor a nemzet ellenük döntött, felhagytak a külön állással s a nemzetet erősítették. Az egységes nemzettel szemben az uralkodóval beláttatta jó szelleme a további ellentállás veszélyes voltát. 1867-ben sokkal, de sokkal többet engedett az uralkodó vélt jogából, mint a mennyivel most békét helyreállítaná.

Voltaképp akkor sem volt szó engedményről; a mit akkor bírt I. Ferencz

József, azt bírja ma is. Ma is az ő nevében hozzák az ítéleteket, mint hozták Bach idejében. A pénzekben is az ő képe van. Külön vonatja a magyar mozdonyokhoz kapcsolva, épp oly biztosan halad.

A mai nemzeti követelmények sem csorbitják a királyi jogokat. A magyar nyelvű hadseregnek legfőbb hadura csak a király lenne. Magyar parancsait még nagyobb hódolattal fogadnák, mint ma a németet. A vámvonat nem választaná kelté a népek hódolatát.

Végzetes játékot üznek tehát azok, a kik a királyi akaratot leszegezik olyan álláspont mellé, a melynek fenntartása még csak nem is dinasztikus érdek. Bünyös kísérletezés szembeállítani koronát és nemzetet akkor, a mikor a korona a nemzeti követelések teljesítése esetén semmit sem veszthet jogából.

Az ébredő nemzeteket előhaladásukban megátolói: játék a legázoltatással. Meggondolta-e ezt Tisza és Fejérváry? S a történelmet olvasva, merik-e magukat az ősz király hűségese tanácsadóinak nevezni?

Dr K. A.

## Kilépések a szabadelvűpártból.

A szabolcsvármegyei szabadelvűpárt elnökei, gróf Pongrácz Jenő székelyhídi nagybirtokos és Kállay Rudolf kiléptek a szabadelvűpártból és bejelentették az új pártba való belépésüket.

## „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

### Reménytelenül.

Írta: Paul Fabler.

Lassu léptekkel nyitott be Bligny ur fia műtermébe, egy kifogástalan öltözékű hatvan év körüli derék öreg ur. Bizalmasan üdvözölte a kis modell-leányt, azután kezét nyújtotta fiának, aki képe előtt állott.

— Beszélni óhajtottál velem, Egon, itt vagyok.

— A fiatal ember viszonzá atyja üdvözlését anélkül, hogy munkáját abbahagyta volna.

— Kérlek, vonulj kis időre félre, azonnal megyek.

Az öreg ur helyeslőleg bólintott; letette botját, kalapját és keztyűjét s mialatt egy vig dalt kezdett dudolni, belépett a mellékhelyiségbe.

Két perc múlva megjelent Egon s így kezdte:

— Kedves papa, végtelenül sajnálom, de ismét sürgősen figyelmeztetlek, hagyj fel pazarlásaiddal. Ha továbbra is ily könnyelműen szóród a pénzt, egy év alatt mind a ketten a tönk szélére jutunk.

Mosolyogva válaszolt az öreg ur: — Tehát ezuttal is erkölcsi megdorgálás.

Egon nem hagyta abba s komolyan folytatta:

— Kedves papa, a dolgot sokkal komolyab-

ban is vehetnéd, úgy látszik, megfeledekez aról, hogy vagyunk nagyon megapadot s ha a képeimen nem térülne meg a te pazarlásod, akár éhen is vesznének.

— Valóban ezt nem tudtam. Jól tudod, hogy ilyen dolgok után nem igen érdeklődöm s a mióta kincstárnokom vagy, még kevésbé érdekelnek az ügyek.

— Ez is ok arra, hogy nem szabad rossz néven vened, ha felvilágosítlak helyzetünkről.

Nevetve szól Egon:

— De kedvesem, a legkisebb mérvben sem neheztelek rád s ha óhajtod, ígéretet teszek, hogy ezentul jobban fogok gazdálkodni, de ma utoljára — adj kölcsön háromezer frankot!

Egont meglepte apja kérése. Nem tudta, nevensen-e vagy boszankodjék.

— Szükségem van a pénzre. Ne is firtasd, mire kell. Ha megszerzed, szavamat adom, hogy ez az utolsó kölcsönkérés.

Egy kis ideig tündődött a fiu, azután válaszolt:

— Holnap meglesz a pénz, de szavadnál foglak, papa!

Bligny ur szó nélkül megölelte fiát s remegő hangon mondotta:

— Köszönöm, kedves fiam! — Azután eltávozott.

Amikor Egon másnap megjelent az ebédnél, hiába várta apját. Nyugtalanzkodott apja

elmaradása miatt s rögtön az öreg ur lakására sietett, ahol megtudta, hogy apja az egy órai vonattal elutazott, de senki sem tudta, hová. Csak az öreg gazdasszony, aki az öreg ur özvegye óta nála szolgált, jegyezte meg mosolyogva.

— Valami jó dologban járhat a báró ur, mert olyan vidám volt, amilyennek ritkán láttam.

Egy hét mult el Bligny ur eltávozása óta s Egon semmi hírt sem kapott tőle. Így szokott ez rendszeren történni s amikor a pénze elfogyott, könyörgő s bűnbánó leveleket írogatott fiának. Hat év óta tartott ez az állapot.

Egon elbeszélte egyik barátjának a történetet s barátja mosolyogva mondotta:

— Azt hiszem, Egon, az öreg ur különös dologban töri a fejét. Legjobban teszed, ha közös lakást béreltek, vagy még helyesebb, ha megházasodol s otthon teremtess magadnak s az öreg urat felügyelet alá kényszerítitek. Ha csinos asszonyt érez maga körül, meglásd, egész nap otthon marad.

— Igazad van, ez volna legegyszerűbb mód, de hol talállok számomra megfelelő asszonyt?

— Ha komolyan utána jársz, majd csak akad.

Egon elhalgatott Életmódjára gondolt. Amióta anyját elvesztette, a munkának élt nem ért rá kalandokkal foglalkozni s mivel apja vállalta el ezt a szerepet, gondjai is megnöve-

### A törvényhatóságok a kormány ellen.

A képviselőház ismert határozata, amelylyel az alkotmányellenes kormány támogatását megtiltotta a törvényhatóságoknak, viszhangra talál az ország városai és vármegyéinél. Egy-más után hoznak olyan határozatokat, amelylyel jó előre kimondják, hogy a kormány alkotmányellenes rendeleteit nem hajtják végre. Így Borsodmegye közgyűlése elhatározta s utasította a vármegyei tisztikart, hogy a kormány esetleges alkotmányellenes rendeleteit ne hajtja végre s azokat terjessze a törvényhatóság elé. Ugyanezen határozatban már jóelőre kimondja azt is, hogy a törvényhatóság az ilyen rendeletek végrehajtását megtagadja. Borsodmegye ezen határozatát hasonló eljárás czéljából megküldötte Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságának is. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ezen átirat nélkül is foglalkozik a kérdéssel dr. Adorján Emil törvényhatósági bizottsági tag önálló indítványa folytán. — Biharvármegye alispánja pedig kijelentette, hogy ha alkotmányellenes rendelet érkezik a vármegyéhez, azt nem hajtja végre, hanem a törvényhatóság elé terjeszti.

### A válság.

A leszavazott kormány nem tud megfelelni czéljának, küldetésének. Sem adót, sem ujonczot nem tud szállítani, a kvóta törvényszerű megállapítását s a kereskedelmi szerződések megkötését sem tudja előkészíteni. Így aztán nem is maradhat sokáig helyén. Ugy látszik hamarosan megindulnak a koalícióval az újabb tárgyalások a már jelzett alapon némi újabb engedményekkel.

Erre vall a szabadelvűpárt hivatalos lapjának, *Az Ujság*nak következő közleménye:

E misszió következtében báró Fejérváry Géza azonnal hozzá akar látni a tárgyalásokhoz. Már néhány nap múlva megakarja kez-

deni a korona és a többség közötti közvetítést. Hir szerint fel akarja keresni első sorban *Kossuth* Ferenczet, azután gróf *Andrássy* Gyulát, a kiroi még mindig azt tartják, hogy reá vár a végleges kabinetalakítás kötelessége. Ehhez fűződnek más vezető politikusokkal való tárgyalások, melyek esetleg az egyébként is permanenciában maradt vezérőrbizottság összehívását szükségessé tehetnék.

A programra vonatkozólag azt írják, hogy a király a vezényleti nyelv kivételével mindent meg akar adni.

### A kormány lemondása a hivatalos lapban.

A hivatalos lap vasárnapi száma közli a hivatalos jelentést a kormány lemondásáról, valamint arról, hogy a lemondást nem fogadta el a király. E jelentés a következő;

A m. kir. kormány folyó évi június hó 22-én lemondását elhatározván, azt a miniszterelnök ő császári és apostoli királyi felségének előterjesztette.

Ő császári és apostoli királyi Felsége Lajta melletti Bruckban folyó évi június hó 23-án kelt legfelső elhatározással ezen kérelemnek helyet nem adván, a miniszterium lemondását el nem fogadta.

### A kvóta-döntés és a szerződések.

Az osztrák minisztertanács tegnap több óra hosszat foglalkozott a Fejérváry-kormány azzal az értesítésével, hogy a Fejérváry-kormány a kvóta-döntést nem ellenjegyezheti és a külfölddel való kereskedelmi szerződések tárgyalásába nem foghat bele. A minisztertanács elhatározta, hogy ezt az álláspontot tudomásul veszi. Június harminczadikán tehát a király nem állapítja meg újra a kvóta arányát és Ausztria is, Magyarország is, kvóta exlexbe jut. A különbség mindössze annyi lesz, hogy a kormányok az utólagos jóváhagyás reményében utalják ki — de az eddigi arányban — a közös költségekhez való hozzájárulást. Az osztrák

kormány beleegyezik abba is, hogy a kereskedelmi szerződések tárgyalását elhalasztják. Sürgős csak a Svájc-czal és Bulgáriával való szerződések tárgyalása, a melyek szeptemberben lejárnak, de a melyeknek a szóbeli tárgyalása még nincs előkészítve. Ennek következtében megtörténhetik, hogy ezt a két szerződést lejáratuk idején provizoriummal kell meghosszabbítani.

### A kormány kizárása a Kaszinóból.

Budapest, június 26. (Saját tud. táv.) Gaál Gaszton somogy megyei földbirtokos még a mostani kormány lemondása előtt indítványt nyújtott be a zsenri Kaszinónak, amelyben indítványozta, hogy az új, alkotmányellenes kormány tagjait zárják ki a kaszinóból. Az indítványra vonatkozólag *Wekerle* Sándor, a közgazgatási bíróság elnöke úgy nyilatkozott, hogy várjanak még az indítvány tárgyalásával. Azóta a dolog ebben az állapotban van.

### Szent László ünnepe.

A magyar nemzet hős, szent királyának, Nagyvárad város és a váradi latin szertartású püspökség és káptalan alapítójának, védőszentjének Szent László királynak dicső emlékét üljük ma.

A történelem alig mutat fel olyan legendaszerű nagy alakot, akiben Isten végtelen kegyelméből úgy egyesült volna lovagiasság, igazság, szeretet, hősiesség, vallásosság, szóval a fejedelmi erények ragyogó vonásai, mint dicső emlékü Szent László királyunknál.

Nagyvárad város lakosságának annál nagyobb tisztelettel kell körülövezni a szent király áldott emlékét, mert ő alapította e várost; e darab föld nyújtott enyhet a kormányzás fáradalmi közepette; e helyet szentelte meg nyugvó poraival s mikor 1739-ben a pusztulás fenyegette városunkat, az ő közbenjárása mentette meg attól, a tiszteletére tartott körmenetek következtében.

kedtek. Kettőjükért kellett dolgoznia, ám élete legszebb éveit a munkájának szentelte. Amikor a kis vagyont alaposan megcsökkentette apja tékozlása, kétszeres buzgalommal dolgozott. Így multak el az évek s most először érezte, hogy meg kell változtatni életmódját. Harmincz év felé közeledett s tudta jól, hogy változás fog életében beállani s ettől a gondolattól nem tudott többé szabadulni.

Nyolcz nap múlva megérkezett az első hír apjáról. Az öreg ur Prouvilleban tartózkodott s kitűnően érezte magát. Ennyi volt az első hír tartalma.

Egont ezuttal komolyabban foglalkoztatta apja sorsa s arra gondolt, hogy utána utazik s visszahozza, amikor levél érkezett egyik rokonától.

Ez a rokona Prouvillen át utazott s a következőket írta.

— Kedves Egon, jöjj oly gyorsan, amint csak teheted. Papa a kis Bellininek csapja a szelet, még pedig oly komolyan, hogy mindenki arról beszél, hogy nőül veszi a kicsikét.

Egont annyira meglepte az a hír, hogy az első pillanatban nem tudta magát elhatározni.

Rokonától tudta meg azt is, hogy a kis Bellini aféle »uj csillag«, jelentéktelen multal, de annál nagyobb kilátással a jövőre, akit különben »Bijou« néven becézgetnek s aki többek között apja fejét is elcsavarta.

A legelső vonattal elutazott Prouvillebe. Amikor apja megpillantotta őt, zavarba jött.

— Mindent tudok, papa — szólott Egon —

most pedig arra kérlek, hogy készülj a visszautazásra.

Az öreg ur csakhamar visszanyerte régi humorát s nem hagyta magát szándékától eltéríteni:

— Szó sincs róla, kedves barátom, most az egyszer üstökénél fogom meg a szerencsét.

— De papa, hisz közel vagy a hatvanhoz s nem akarsz másodszor is megnősülni?

— Igazad van, de hatvan év sem tudta a szívemet megvédeni s eltökélt szándékom, hogy újból nősülök. Ne is ellenkezzél, jól tudod, hogy komoly dolgokban nem tűrök ellenvetést.

Egon hallgatott. Tudta, hogy rábeszéléssel nem ér célta. Előszakhoz folyamodott s szilárdan elhatározta, hogy a házasságot megfogja akadályozni.

Még az nap megismerte apja választóját. Bellini Lili vig kedélyű, fekete haju, huszonhárom éves, szép arcú leány volt.

Nagy fekete szeméből életvidám tűz villant elő.

A bemutatkozás után a fiatalok csakhamar élénk beszélgetésbe elegyedtek.

Egont elragadta a fiatal leány s teljesen meg volt vele elégedve, de mint mostohaanyát nem óhajtotta.

Csakhamar készen volt tervével.

Az első pillanattól kezdve udvarolni kezdett az énekesnőnek, ami nem került nagy megerőltetésébe, mert már a második napon érezte, hogy szerelmes lett Bellini kisasszonyba.

Az öreg ur is észrevette fia vonzódását, bár nem hagyott fel a reményével, de érezte, hogy nem sokáig állja a versenyt — a fiatal-sággal. Mindent elkövetett, hogy a fiatalok vonzódását csökkentse.

De ez a szándéka nem sikerült. Egont mintha kicserélték volna. A nyugodt, dolgos emberből világfi lett, aki szenvedélyes rabja lett két szem nézésének s a beszédes ajkának. Első szerelme minden hevével szerette a leányt. Most már apja előtt sem titkolta érzelmeit.

Bellini kisasszonynak is tetszett a megnyerő külsejű fiatal művész.

Egy napon így szólott Bellini kisasszonyhoz Egon:

— Mondja csak, kisasszony, beleegyezett volna ön az apámmal kötendő házasságba?

— Magam sem tudom — jegyezte meg mosolyogva a szép Lili. — Meg kell egyébként vallanom, hogy valamennyi udvarlóm között ő tetszett leginkább.

Egy órával később megjelentek Egon apja előtt s áldását kérték.

Bligny ur, aki eki előre sejtette e szerelem véget, egymásba tette a fiatalok kezét s rezignált hangon, de humora megőrzésével mondotta:

— Örülök, hogy ismert szeszélyem ezuttal egy komoly és boldog szerelmet hozott létre.

Azután Bellini kisasszonyhoz lépve, homlokon csókolta s mosolyogva jegyezte meg:

— Atyai csók, édesem, tisztán atyai!

Ünnepeljük meg a mai napot szívvel-lélekkel, mindannyian Nagy-Várad lakosai, bajainkban forduljunk bizalommal ezentul is a szentkirályhoz, kinek a főtéri szobra talapzatáról messze ragyog a felirat.

Szent László király könyörögj éretünk...

A kath. kör ma fényes ünnepséget rendez Szent László király ünnepén, legyen ez a város ünnepe, dokumentáljuk, hogy ma is és mindig Szent László gyermekei vagyunk mindannyian Nagyvárad lakosai.

Ma, kedden reggel 9 órakor a székesegyházban nagymise lesz, melyen *Palotay* László pápai praelátus, a kath. kör egyházi elnöke fog pontifikálni fényes segédlettel s dr. *Vucskics* Gyula a Szent László templom plébánosa pedig hitszónoklatot tart. A szent misén — melynek végén a praelátus a pápa ő Szent-sége áldását fogja kiosztani, — részt vesznek a hatóságok képviselői, a kath. kör testületileg, a főgimnázium a tanári kar vezetése alatt stb. A káptalan tagjai teljes díszben »Cappa major«-ban jelennek meg.

Délelőtt 11 órakor a *Kath. kör* nagyszabású diszgyűlést tart a *főgimnázium disztermében* a következő műsorral:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: báró *Gerliczy* Ferencz világi elnök s ennek kapcsán a *Kath. Kör* Szent László királyt védőszentjévé nyilvánítja.

2. Enek Szent László királyról. Előadja a székesegyházi énekkar.

3. Szent László és Biharmegye benépesítése. Előadja: dr. *Karácsonyi* János kanonok, egyetemi tanár.

4. A Turáni lélek. Költemény Szt. Lászlóról. Irta és szavalja dr. *Krüger* Aladár.

5. Boldog asszony anyánk. Éneklí a székesegyházi énekkar.

Este fél 8 órakor a kies *Püspök-fürdőben* nyári multság zárja be a Szent László napi ünnepséget. Ennek sikere érdekében agilis rendezőség dolgozik fáradhatatlanul. Multság után különvonat hozza haza a vendégeket.

Ezuttal megismételjük, hogy az ünnepély s az esti multság beléptidíjmentes, a kibocsátott meghívók szolgálnak beléptijegyül.

A Szent László napi ünnepségek különben már tegnap vették kezdetüket. Délután a székesegyházban Szent László-litánia volt, melynek végén a szent király ereklyéje, a b. e. bibornok által készített remek művű ereklyetartóban a hívek tiszteletének leróhatása végett a sekrestye bejárata mellett levő oltárra tétetett, hol az ünnep egész nyolczada alatt marad s a nyolcz napon keresztül minden nap délután 3 órakor vecsernye és litánia lesz s a szent király ereklyéjének csókoltatása.

Szt. László napja Váradon parancsolt ünnep. Lapunk s nyomdánk is megünnepli a nagy napot — a szent király nevét viselvén nyomdánk — s ennek következtében *lapunk legközelebbi száma csütörtökön* reggel jelenik meg.

## Az ujságírók szervezkedése.

— A szegedi kongresszus. —

A közérdek legönzetlenebb munkásai, az ujságírók vasárnap *Szegeden* országos nagygyűlésre jöttek össze, hogy most végre-valahára a saját érdekeik megóvásáért tegyenek valamit.

Ép mi, az ujságírók vagyunk csak azok, akik első sorban a közérdek és csak aztán foglalkozunk a magunk bajaival.

A vidéki hírlapíróknak mostani szervezkedése — tudvalevőleg — *Sas* Edének a V. H. O. Sz. miskolci közgyűlése elé terjesztett indítványából folyólag indult meg, de vasárnap már a szegedi szervező ülés elé egészen más alakban került, mint az eredeti javaslat.

A szervezkedő gyűlés lefolyásáról tudósítunk a következőket írja:

A szervezkedő közgyűlésre Szegedre több, mint hetven ujságíró ment el, a gyűlést a Tisza szálló nagytermében tartották s azon részt vettek a következő ujságírók:

*Aradról:* Stauber József, Kopár Ferencz, Hegedüs Lóránt, Kempelen Béla, Károly József, Illés Zsigmond, Szudy Elemér, Gallovich Károly, Bálint Imre, Maróth Sándor, Benedek Árpád, Györffy Lajos, Faragó Miklós, Németh István, Székely József, Losonczy Zoltán és Tiszi Lajos.

*Békéscsabáról:* Szentmiklósi József.  
*Kolozsvárról:* Harsányi Sándor, Lengyel Béla, Jakoby Kálmán.

*Makóról:* Kis Pál, Purjesz Móríc, Irlanda Dezső.

*Nagyváradról:* Sas Ede, Marton Manó, Liptai Károly, Nógrádi Gyula, Dutka Ados és Mázor Béla.

*Szentesről:* Vajda Antal.  
*Szabadkáról:* Braun Henrik, Horovitz Gusztáv, Pusztay Béla, Biró János.

*Temesvárról:* Biró Pál, Pogány Mihály, Paál Aladár, Kastreiner Samu, Kácsor Romulusz, Dévay Ferencz.

*Szegedről:* Balassa Armin, Szakács Andor, Palócz László, Ujváry Péter, Liptay Imre, Csuka Ferencz, Gallovich Jenő, Vass Géza.

A közgyűlést pontban délután 4 órakor nyitotta meg *Tiszi* Lajos a vidéki hírlapírók nesztora.

*Róna* Lajos először rövidesen ismertette az egész mozgalmat, majd *Liptay* Károly egy határozati javaslatot terjesztett elő, melyben a hírlapírók és a lapkiadók közti viszonyok rendezését és a hírlapírók fizetésének rendezését kérte a nagygyűléstől. A hírlapíróknak fizetésrendezését úgy kívánja megoldani *Liptay*, hogy azzal a lapkiadókra nagyobb teher ne háruljon. Ez pedig elérhető akkép, hogy a lapok kartelt fognak kötni arra, hogy *nem közérdekű* dolgokat csak megfelelő díjazás mellett közöljék le. A nagygyűlés többek hozzájárulása után elfogadta *Liptay* javaslatát, melynek gyakorlati keresztülvitelének előkészítésére bizottságot küldött ki, mely a kiadókkal érintkezésbe fog bocsátkozni a tárgy alapos megvitatása miatt.

A hírlapírók szervezkedésének nemcsak az a célja, hogy a saját anyagi érdekeiket szolgálják vele, hanem célja az is, hogy az ujságírói névvel visszaélő személyektől megszabadítsák a vidéki sajtót.

A kongresszus után a jelen voltak baráti vacsorára gyűltek össze a Tisza-szállóban, hol számos felköszöntő hangzott el.

Ugy a kongresszuson, mint a vacsorán lelkesen ünnepelték az ujságírók *Balassa* Ármint, a »Szeged és Vidéke« főszerkesztőjét, a ki fáradságot nem ismerő lelkes buzgalommal szervezi már hetek óta a hírlapírókat. Igazán neki van a legnagyobb érdeme abban, hogy a szegedi gyűlés elé olyan tervvel sikerült előállni, amelylyel előmozdithatják a hírlapírók sorsát.

A vidéki hírlapírók vasárnap ismét gyűlést fognak tartani, még pedig nálunk, Nagyváradon.

## UJDONSÁGOK.

### Előfizetési felhívás.

Egy évtizednél hosszabb idő óta szolgálja lapunk a közérdeket.

Küzdelmes volt a pálya, mert nehéz ma a tisztességnek a sorsa. Nekünk pedig feladatunk volt s feladatunk ma is, hogy a tisztességes hírlapíródalma képviseljük s olyan lapot adjunk a keresztény magyar közönség kezébe, mely nem úz gunyt az erkölcsből, a hazafiaságból, a vallásból. Sőt ellenkezőleg, mi ezekben látjuk a magyarság boldogulásának zálogát; ezeket ápoljuk gyöngéd gondossággal s kérlelhetlenül támadjuk mindazt, a mi velük ellenkezik. Az igazságért küzdünk!

A mellett igyekszünk minden tekintetben ól szerkesztett, pontosan értesült, eleven lapot a dni közönségünknek. Az ősi erényekhez való ragaszkodás megfér a modern haladással.

Törekvéseink nemes pártfogásra találtak a közönségnél; nemcsak lapunk virágozik egy évtized óta, hanem ezalatt lapunk munkatársai köréből nyerte kezdeményezőit s lelkes erősségeit a kath. akció, mely egyre terjed. A keresztény magyar öntudat már nem szorul ébresztésre; felébredt és cselekszik.

Lapunk pártolása: ennek az öntudatnak fejlesztése.

Bizalommal fordulunk ezért a keresztény közönséghez, kivált a lelkeskedő papsághoz, tanárokhöz, tanítókhöz, tisztviselőkhöz, polgárokhoz, kérve őket, terjeszszék lapunkat még nagyobb körben.

### Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.  
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.  
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.  
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«  
szerkesztősége és kiadóhivatala.

\* **Személyi hírek.** Báró *Gerliczy* Ferencz, a katolikus kör világi elnöke tegnap Nagyváradra érkezett a Szent László ünnepélyen való részvétel céljából. Ugyintén Nagyváradra érkezett ez alkalomból dr. *Karácsonyi* János, várad kanonok, egyetemi tanár is. — *Fraknoi* Vilmos püspök, várad kanonok keleti utjából visszatért s néhány hetet *Gmundenben* fog tölteni s onnan nemsokára szent-jobb uradalmába jön, hol a nyár nagyobb részén fog tartózkodni.

\* **Van megint József főhercegünk.** Kistapolcsányból jelentik a félhivatalos »Magyar Távirati Irodá«-nak:

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebb engedélyével *József Ágost* főherceg ur ő cs. és kir. fensége ezentul csak a *József* nevet fogja viselni.

A magyar nemzet hálás érzéssel jutalmazza *József* főhercegnek e szép lélekre valló elhatározását és köszönetet mond érte királyának is, aki az engedelmet megadta hozzá. Mert ez a névváltoztatás azt bizonyítja nekünk, hogy a megboldogult *József* főherceg helye nem marad üresen. Azt bizonyítja, hogy daliás fia azt

az életcélt tüzte maga elé, amely nagy-  
atyját és atyját irányította, hogy egész mun-  
kásságát ama nemes tradíciók ápolására óhajtja  
szentelni, a melyek s nádor-család minden sar-  
jára a magyar nemzet szeretetének megbecsü-  
lését, a dinasztia és a magyar nemzet közti  
bizalom megszilárdítását rótták szent kötelessé-  
gül. József Agost, most már József főherczeg  
eddig is megtalálta az utat a nép szívéhez,  
névváltoztatása — azt hisszük — kezdő állo-  
mása ama nemes munka folytatásának, amely  
reá, mint a legmagyarabb főherczeg egyetlen  
fiára, örökségül maradt. Ebben a munkában a  
magyar nemzet áldása és szeretete fogja ki-  
sérni minden lépését.

\* **A pápa és a mikádó.** Rómából jelen-  
tik, hogy X. Pius pápa sajátkezű levelet írt a  
mikádónak, amelyben megköszöni neki, hogy  
megengedte a katolikus hittérítőknek a Mand-  
zsuriában való letelepedést, sőt még segítette  
is őket. A levelet monsignore Alvarez sikokui  
apostoli prefektusnak küldték el, aki személye-  
sen fogja azt átnyújtani a mikádónak. Mand-  
zsuriában azelőtt is voltak hittérítők, sőt Muk-  
denben és Kirinben apostoli vikáriusok is vol-  
tak, de a simonoseki-i békekötés után az oroszok  
annyi akadályt gördítettek működésük elé, hogy  
visszavonultak.

\* **Urnapi körmenet a Szent László-  
templomban.** Méltó egyházi pompával, nagy  
fénynyel tartották meg az Oltárszentség szer-  
zésének magasztos ünnepét a Szent László  
templomban. Ősi szokás szerint ugyanis az  
urnapi ájtatosságokat a Szent László templom-  
ban az Urnapot követő vasárnap tartják meg.  
Az ünnepélyre kivonult a József-ezred egy  
diszszázada a zenekarral, azonkívül a különböző  
fegyvernemhez tartozó tisztikar tagjai teljes  
diszben, *Cankl* vezérőrnaggyal. Az ünnepélyes  
nagy misét *Bunyitay Vincze* apátkanonok vé-  
gezte, dr. *Lestyán Endre* káplán pedig alkalmi  
hitszónoklatot tartott. A templom zsufolásig  
megtelt ájtatos hivekkel s a templom előtt is  
százával állott az ünneplő közönség. A körme-  
netben a főgymnázium ifjusága és az óvónő  
képző intézet növendékei diszlobogóik alatt s  
a zárdanövendékek vettek részt a körmenetben,  
amelyet a József-ezred zenekara nyitott meg.  
A négy lombsátor a gör. kath. püspöki székház,  
a városház kapuiból s a templom déli oldalán  
volt felállítva, a sátrakhoz vezető utat zöld sás  
borította. A magasztos ünnepély 11 óra után  
ért véget.

\* **Halálos szerencsétlenség a villa-  
nyoson.** Végzetes szerencsétlenség érte teg-  
nap délután Budapesten Göllöncs Aladár 28  
éves műgyememi hallgatót. A fiatal ember  
tegnap a városi villamos egyik kocsiján a Ki-  
rály-utca felé utazott, hogy a menyasszonyát  
meglátogassa. Az Erzsébet-köruton leugrott a  
robogó kocsirol és a lábát törte. Esméletlen-  
ül terült el a földön. A köruton nagy cső-  
dületet okozott a fiatalember szerencsétlensége.  
Kivonultak a mentők is, akik a Rókus-kör-  
házba szállították. Ott konstatálták, hogy su-  
lyos természetű agyrázkódást is szenvedett.  
A szerencsétlen fiatalember aligha éli túl a  
katasztrófát.

\* **Burák a herczegprimás előtt.** A  
nagyváradi cigánybandák egyik legjelesebbje:  
a *Bura*-banda jelenleg *Balatonfüreden* mulat-  
tatja szívhez szóló édes-bus notáival a furdöző  
közönséget s valósággal dédelgetik az ország  
minden részéből összesereglett vendégek *Bura*  
*Károly* primást és a zenekar többi jóképű  
tagjait. Urnapján szép kitüntetés érte a bandát.  
*Vaszary* Kolos herczegprimás, aki a «magyar  
tenger» e díszes furdőhelyén levő nyaralójában  
üdü, magához rendelte a kitünő zenekart s  
látható élvezettel hallgatta játékát. A barna fiuk

ugyancsak kitétek magukért. Az egyházfej-  
delem dicsérettel tüntette ki a zenekart pom-  
pás játékáért.

\* **Merénylethir Apponyi ellen.** A fő-  
városban ma az a riasztó hir terjedt el, hogy  
gróf *Apponyi* Albert ellen Szolnokon merény-  
letet követtek el. Óriási szenzációt keltett a  
hir és sokan távirati uton kérdezősködtek a  
merényletről. A hir nem felelt meg a valóság-  
nak. Apponyi gróf tegnap este visszaérkezett  
Budapestre és Eberhardra utazott családjához.

\* **A nagyvásár.** A még folyamatba levő  
országos vásár nagyforgalmu és rendkívüli élénk  
volt eddig is. Felhajtottak 6000 marhát, 4000  
lovat 1200 sertést, melyek nagyrésze el is kelt.  
A rendkívüli nagy látogatottságnak örvendő  
vásár folyamán a kirakodó kézivasár is jól sike-  
rült. A multkor megtartott razzia és a vasárnap  
éjjeli razzia során a notorás vásári tolvajok majd  
mind a rendőrségre kerültek. Így különösen  
tegnap *Kenéz Imre*, *Hamza György*, *Orosz*  
*Juli* és *Tóth Agnes*. És ennek eredményeként  
rendkívül nagy forgalom daczára sem történt  
egyetlen lopás sem a vásárban. Mindössze az  
Ősi állomáshoz vezető uton zsebelték ki *Hubert*  
és társai, ezen notorius kártyasipisek *Szabó*  
*Lajos* h. k., *ujlaki* és *Ádán Sándor* henczidai  
földművelőket, egyiktől, 40, a másiktól 60 koro-  
nát zsebelvén el. A jeles társaság a rendőrségre  
került.

\* **Szobrot József kir. herczegnek.**  
Alig néhány napon pihen ősei mellett b. e.  
*József* kir. herczeg, kinek elhunya mélységes  
gyászt keltett az egész országban. Az elhunyt  
kir. herczeg emléke iránt való tisztelet és ragasz-  
kodás élénken él a nemzet szívében továbbra  
is. Ennek a tiszteletnek kifejezése Zombor  
város törvényhatóságának azon határozata, hogy  
az országban megindítandó gyűjtésből, de főként  
a törvényhatóságok áldozatkészségéből *József*  
kir. herczegnek szobrot emeljenek. A határozat  
a szobor helyül a Margitszigetet jelöli meg,  
mint a melyet az elhunyt óriási áldozatkészség-  
gel valóságos paradicsommá fejlesztett. A ha-  
tározatot hozzájárulás czéljából Nagyvárad  
városának is megküldte Zombor városa.

\* **Esküvő.** *Tóth* András, fiatal képzett  
iparos vasárnap délután tartotta esküvőjét,  
*Varga* Erzsébettel, *Varga* Árpád leá yával a  
várad-velencei róm. kath. templomban. Az  
esketést *Gábrily* Lajos plebános végezte.

\* **Óriási hőség.** Akiknek sok idejük és  
tele erszényük van, már elszéledtek a város-  
ból s a különböző furdőkben hűsölnék. Akik  
azonban idő és pénz híján ide vannak kötve  
a városnak keresztelt kőhalmazok közé, pár  
nap óta benne vannak az afrikai hőségben.  
Olyan forró idő köszöntött be, mintha fűtött  
kemenczében volnánk s menekülünk a hü-  
vösre a tikkasztó napsugarak özöne elől. Teg-  
nap 30 foknál magasabbra szökött fel a hő-  
mérő higánya.

\* **Öngyilkos leány.** *Hant* Gizella 32 éves  
nagyváradi illötöségű hajadon, Körözs-utca  
37. sz. alatti lakásán tegnap reggel 7 és 8 óra  
között az ablakfélfára felakasztotta magát és  
mire takarítónője *Pénzes Mártonné* észrevette,  
az öngyilkosban már nem volt élet. Levelet  
hagyott hátra, ebből azonban tettének oka  
nem tűnik ki. A hullát lakáson hagyták és  
bonczolás mellőzésével temetik.

\* **Talált női táská.** *Hlatky* Endre or-  
szággyűlési képviselő vasárnap délelött egy női  
kézi táskát talált, melyben némi pénz, zseb-  
kendő és néhány gombostü van. A rendőrségre  
beszolgáltattott eme tárgyakat igazolt tulajdo-  
nosa átveheti a főkapitánynál.

\* **Leugrott a második emeletről.**  
Tegnap este a Dob-utca 26-ik számú házban  
nagy konsternációt keltett *Szabó Jenő* nevű  
tizenhét éves fiatalember öngyilkossága. Este  
8 óra lehetett, mikor a házmaster ijedt arc-  
-

czal futott ki az udvarra. Az udvar egészen  
sötét volt. Lámpával indultak el a holttest ke-  
resésére. E közben már a második emeletről  
is lefutottak az emberek. *Szabó Jenő* leugrott  
az emeletről. Ott feküdt *Szabó Jenő*: a 17  
éves fiatal ember vérében holtan. Ajkai körül  
szivárgott a vér. *Bordái* eltörtek. Előrobogtak  
a mentők is, de azok már csak a bekövetke-  
zett halált konstatálhatták. Tettének oka bol-  
dogtalan szerelem. Holttestét a törvényszéki  
orvostani intézetbe szállították.

\* **Elveszett** egy aluminium olvasó az  
irgalmas-rend és a közkörház közt. A becsüle-  
tes megtaláló sziveskedjék szerkesztőségünkben  
annál inkább átadni, mert a tulajdonosnak az  
olvasó kedves emléke volt. — **Elveszett** *Dam-  
janics-utca* 503. sz. a. házból vasárnap délután  
két liba, két rucza; ugyancsak vasárnap délután  
*Korona-utczától* a vasuti állomásig elveszett egy  
sárga táská 30 korona pénzzel és 80 korona  
értékű számlával.

\* **Rendőri hírek.** *Rosenberg* József kő-  
műves segéd *Szabó Elek* szobafestő alkalmi-  
zottjaként *Beöthy Ödön-utca* 30 sz. a. házat  
tatarozta. A munkaadó és a kőműves segéd  
közt valami okból civódás keletkezett és *Rosen-  
berg* József aként állott bosszút, hogy egy  
meglehetős nagy követ behajított az egyik  
szobába az utsáról, bezuzván két ablaktáblát.  
A szobában tartózkodó *Kepes Nándor* és neje  
megbetegedtek az izgalmak következtében.  
*Rosenberg*et a rendőrségre hozták s megin-  
ditották ellene az eljárást. — *Pap János* ács-  
iparos *Füzes-féle* *Incze* fatelepen tegnap haj-  
nalban tetten érte *Tóth Agnes*t, amint ez egy ken-  
dermagos tyukkal kifelé igyekezett volna. A  
tyuktolvaj hűvösre került. *Retek Ignác* *Velen-  
cze Nagyszöllös* u. 14. sz. a. lakás záros libaóljából  
virradóra egy félkövért libát ellopottak. Nyomo-  
zák a tettest.

## Pannónia étterem és teli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-  
SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő  
BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli  
zóna szerint is kiszolgálva 20 fil-  
lérért.

Tisztelettel  
**KARNER GYULA** vendéglős.

x **A Royal kávéházban** ma kedden  
este *Bebe Károly* kitünő zenekarával bucsues-  
télyt rendez, mivel városunkból *Tátrafüredre*  
megy a nyári furdőidényre.

x **Lloyd orfeum** elsőrendű erőkből szer-  
vezett társulata estéről-estére nagyszámu és  
előkelő közönséget mulattat előadásaival. Ma  
lép fel először *Palugyai* *Mitzi* énekesnő. Uj  
bohózat. Családi műsor. Belépő-díj 60 fillér.  
Fentartott hely 1 korona. A n. é. közönség  
szives pártfogását kéri mély tisztelettel az igaz-  
gatóság.

## Különbségek.

— Levél *Zalaegerszegről*. —

*Kedves közönségem!*

A milyen büszke lelkesedéssel írtam mult-  
kori levelemben, hogy büszke vagyok a váradi  
és biharországi szép leányokra, éppen olyan  
szégyenteljes és megalázott érzéssel kell itt  
elismernem, hogy bihari ember vagyok.

Zalában, a hol minden rög, minden legki-  
sebb zug szinte izzó a hazafias lelkesedéstől, a  
hol az emberek vetekednek egymással a haza-  
fiségben, a hol a megye a kormányznak bizal-  
matlanságot szavaz, feltűnik az én csekélyse-  
gem, hogy az emberek, néma és hangos meg-  
vetéssel ujjal mutassanak rám. Ni ez is egy  
ember abból a gyászmelegből, mely Heves-  
megye átirata felett napirendre tér, Tiszának  
pedig bizalmat szavaz.

És hiába minden mentség, hiába hozom  
fel szeplőtelen, hazafias és ellenzéki szellemben  
nevelt multamat és élő jelenemet, nem hiszik

el, mert a bihari embert másnak, mint a mindenkori kormányok meggörnyedt uszályhordozójának nem tudják elképzelni. Így kell nekem ártatlannak, a mások büneért bűnhődni.

Ez az egy is nagy különbség a régi házával szemben. Csak a megyei hivatalnokokat emlegetem. Ha ezek beszédjét Szokoly Tamás vagy Stokker József hallaná, el se hinnék. Már készülnek a jövő politikai eshetőségekre és szinte kéjes reménnyel tervezik, hogy melyikük fogja a kormánybiztost a közgyűlési terem emeleti ablakából kirugni. Ilyen a dzsentrije is. Független, önálló, nincs a koncra rászorulva. Büszkesége is olyan, hogy nem a koldustarisznyára és a kormánytól kapott alalmazására, hanem a saját egyéni tartalmára büszke.

Igy aztán kesergék eredendő bűnömön, hogy kénytelen voltam a Tiszák fészken születni. De legalább tudnék váradi módon keseregni! Sajnos ezt csak erőltetve lehet, mert nincs jó cigány. Tessék elképzelni azt a hátramaradást, a mi a zeneirodalom terét illetőleg kénytelen az ember elszenvadni. Szerencsére van most itt egy nagy látogatottságnak örvendő nemzetközi hajóhinta és panoráma és annak egy óriási verklíje. Ezt a verklit hallgatom, mert legalább mégis van benne egy pár nóta az újabb klasszikus és operett zenéből, míg egyetlen cigányunk klasszizmusa csak a »Schneider Fániig« terjed. Ennek tulajdonítható különben az is, hogy értékem roppant emelkedett. Váradon meg se mertem e hangommal mukanni, itt már elismert baritonista vagyok, akinek terjedelmes öblös hangját lágyan hordja szét az esti szellő a vendéglő kertjében. Hát hiába, senki sem lehet próféta a saját hazájában.

A specialitások közül megint fedeztem fel egy párat. Az egyik hegyre vezető uton van egy Szent Mihály szobor, a melyen a következő felírás van:

Szt Mihály arkangyal  
Főherceg Emlékének!

És hogy megtudjuk milyen nemzetiségű főherceg hát korhú díszmagyarba van öltöztetve.

Egyszer meg betévedtem a szomszéd faluba: Bagodra. Az egyik házon olvasható a felirat:

Ker. kath. fogyasztási szövetkezet.

Itt keresztény kath. sütemény kapható.

Gondoltam, hogy ilyet még egy sem ettem, bemegyek és eszek egy kiflit. Sajnosan kellett azonban konstatálni, hogy Váradon a Müller Salamon kiflije jobb.

Van egy másik falu: Jánosháza. Ezekre ráfogták, hogy tehetetlenségünkben nem tudnak maguknak semmit sem csinálni és ha valamire szükségük van, hát a szomszédos falukból, különösen Kis-Czellből szerzik be szükségletüket. Mostanában új községházat építettek. És hogy megmutassák, miszerint ezt egészen maguk csinálták, a következő feliratot helyezték el a falra:

Jánosháza  
Városháza  
Épült helyben  
Nem pedig Kis-Czellben.

Egyebekben a multkori leveletem megmutattam egy pár idevaló urnak. Nagy lett a ribillió, a lányokra vonatkozó része miatt, úgy, hogy szinte bojkottálni akartak. Csak legalább

e bojkott hulláma visszalökne abba a pecso-  
vics, de mégis megszokott Biharba.  
Szívélyes üdvözzellet:

(He.)

## EGYESÜLETEK.

### A régészeti-egylet közgyűlése.

A régészeti egylet vasárnap délután 5 órakor tartotta felolvasással egybekötött évi rendes közgyűlését a muzeum nagytermében.

Jelen voltak: *Beöthy* László főispán, elnök, Hegyesi Márton alelnök, dr Némethy Gyula, Középegy Gyula, Karakas Károly örök, dr Oóth-Szabó Pál titkár, dr Thury Kálmán ügyész, dr Baróthy Pál, dr Bozóky Alajos, Géczy Lajos, Grócz Béla, Lakos Lajos, Novotny Alfonz, vál. tagok; dr Karácsonyi János, Peszeki Ferencz, Medvigy Mihály, Baranyi László, Tenkei József, Grünwald Henrikné, Mayer Antal r. tagok, Südi József, Némethy József, Papp János, dr Pataky Arnold, Mayr Gyula, Mayr Mariska, Karakas Gizella, Vasadi Lajos stb. stb.

Elnöklő főispán megnyitójában az egylet célját fejtegette emelkedett beszédben, majd kegyeletes szavakkal parentálván el az egylet ez évben elhunyt tagjait, megnyitotta az ülést s átadta a szót *Lakos* Lajosnak, ki felolvasván értékes értekezését »A bihari bandérium a vórnai csatában«, a szépszámu közönségtől megérdemelt tapsokat kapott. Az értekezést lapunkban részletesen fogjuk adni.

A felolvasást a titkári, a régiségtári, majd a pénztári jelentés követte. A pénztári állás *Bereczky* Géza elhunytával megüresedvén, erre közfelkiáltással *Lakos* Lajos, Nagyvárad városának érdemes levéltárosa választott meg: még választmányi tagokká a körünkbe ismét visszatért dr *Karácsonyi* János, *Fetser* Antal és *Szolcsányi* Hugó választottak meg. Örömmel vette a közgyűlés tudomásul, hogy *Rigó* Ferencz országgyűlési képviselő 100 koronával az egylet alapító tagjai sorába lépett.

## TANÜGY.

**Tanoncmunkakiállítás.** Gyönyörű szép idő s nagyszámu kiállító csalta vasárnap a polgári iskola helyiségeibe és a tornacsarnokba az ott megfordult ezrekre tehető közönséget. Azon helyeken tartotta t. i. az iparostanonciskola szokásos rajz- és munkakiállítását. Más-  
kor is népesek voltak ezek, de most ugyszól-  
ván ember-ember hátán tolongott ott. Nem is csoda, mert egy a kiállított gyermek és tanuló-  
rajzok — kezdve a legegyszerűbb kísérletektől a legszebb építési rajzokig — hozzáértőnek tanulságos, a laikusnak pedig gyönyörködtetőek voltak; míg a tanoncmunkák arról győztek meg minden jelenlevőt, hogy a legjobb uton vagyunk arra nézve, hogy iparunk egyes ágai a műipar fokáig fejlesztesenek.

300 kiállító tanoncnak mintegy 1000 drb tárgy mérsékelt áraival hivta fel a módosabb látogatókat a vásárlásra s a déli órákban, mikor *Rimler* Károly polgármesterrel élükön *Novotny* A., *Beke* B., *Köszegi* J. és többen látogatták meg a kiállítást: egy jótékonycélú bazár képét mutatta az, mint értesülünk néhány száz korona értékű tárgy cserélt gazdát nagy öröme a kiállító kis tanonczoknak.

Délután a díjak osztattak ki, a 300 kiállító közül, mintegy 70 díjaztatván, de nekünk úgy tetszik: több is megérdemelte volna; nem tudnánk erről tenni azok, akik tehetnek? A rendezésért *Békési* Pál ipartestületi jegyzőt illeti dicséret, de dicséret illeti a kiállítók nagy tömegét az izléses tárgyak készítéseért s nem kevesebb a tantestületet a fáradságukért, minek eredménye volt a szép rajzkiállítás.

## TÁVIRATOK.

### Politikai hírek.

**Budapest, június 26.** (Saját tud. táv.)  
Báró *Fejérváry* Géza látogatását ma viszonzta *Rakovszky* István a képviselőház alelnöke. *Rakovszky* hosszabb ideig beszélgetett a miniszterelnökkel. A beszélgetések részleteiről mindent titokban tartanak, annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy *Rakovszky*ék a politikai helyzet megoldásáról konferáltak. Hír szerint a Felső egy új homo régiust fog megbizni azzal, hogy ismét tárgyalásokat kezdjen a koalícióval.

### Bihar a királynál.

Bihar Ferencz a honvédelmi miniszter ma 1 és fél órakor külön kihallgatáson volt a királynál. A katonai dolgokban a felség titkos utasítást adott a miniszternek s ez feltűnést is keltett, mert ez volt az első eset, hogy a király nyilvánosan direktívákat adott a miniszternek a kormányzás tekintetében.

### Választások lesznek.

Szegedről jelentik tudósítónknak, hogy a főispánok az országban mindenfelé titkos bizalmas felszólítást kaptak arra, hogy rövid időn belül tudassák a miniszterelnököt arról, hogy össze lehntne-e egy oly új választást csinálni, a melyben többséghez fog jutni a szabadelvűpárt.

A bizalmas közlemény azt is felemli, hogy a választásokra a kormány bárminő nagy összeget előlegez.

### Forradalom.

**Budapest, jun. 26.** (Saját tud. táv.)  
Pétervárról jelentik hogy, ma a csapok közelebb nem fogja összehívni az Zemla, akkor a nép forradalmi kormányt fog szervezni.

### A háboru.

**Pétervár, jun. 26.** *Lenevics* tábornok táviratozza a cárnak 23-áról: A hadseregben nem állott be változás. Miután a japánok jobb szárnyunk ellen előrenyomultak. 19-ike reggelétől fogva észrevették a kozákok, hogy az ellenség tulnyomó haderővel jó előre és lassan visszavonultak.

Megerősített lovasságunk támadásra tért át. A japánok gyorsan visszavonultak dél felé, lovasságunk pedig üldözte őket. 20-án reggel lovasságunk megszállotta a részben előbb elfoglalt állásokat. A Mandarin-szoros irányában a japánok erélyesen előrenyomultak több gyalogzászlóaljal. Reggel 6 órakor a japánok előrenyomultak Gujuicsi felé és ágyuzni kezdtek őrségünkre, mely több ellenséges zászlóaljtól szoritva, idejekorán visszavonult a Gujuicsitól északra lévő állásokra.

Az egyik csapat előőrsei még tovább visszavonultak. A harc este végződött. Később kitűnt, hogy a Mandarin-ut mentén két japán gyalogezred és lovasezred gépfegyverrel, táborig és hegyi tüzérséggel nyugati irányban három zászlóalj és egy lovasszázad három ágyúval vonult előre.

Elhatároztuk, hogy 20-án támadni kezdünk és pedig azért, hogy az ellenséget vissz-

szaverjük és lehetővé tegyük előcsapatainknak, hogy előbbi állásaikat elfoglalják. E célból az előrevonulásra jelzett csapatok 21-én kezdtek visszavonulni Liaomiaoból és az előőrsöt előre-toltuk.

A japánok előcsapataik elől visszavonultak és 20-án este előőrsünk megszállotta Mouauagai községet és az ettől nyugatra levő szorost. 21-én reggel folytatjuk előrenyomulásunkat.

Az ellenség lassanként visszavonult előlünk caopingaói állásaiba és onnan élénken kezdett tüzelni. Fokozatosan négy ütege tüzelt és úgy látszott, legkeményebb ellenállást fejt ki. Csapatok e vidéken való megjelenése ijedséget okozott a japánoknál és arra bírta őket, hogy elfoglalt állásaik megerősítésére csapatokat küldjenek ki.

Mivelhogy előrenyomulásunk célja teljesen el volt érve, cspatainkat a sötétség beálltával visszavezettük, miközben a japánok előrenyomulásáig elfoglalt állásainkat visszafoglaltuk.

A koreai harctéren 20-án este csapataink ellen Sajusemtől északra egy ellenséges zászlóalj és 200 Kaucseu felől jövő lovas közlekedett.

### Elsülyedt hajó.

**Koponhága**, jun. 26. A Georg Stage nevű magániskolahajónak az éjjel Koponhága körül nekiment az Anczona nevű angol gőzös. Az iskolahajó másfél percz alatt elsülyedt. A rajta lévő hadapródok közül 22 vízbe fullt, 57 megmenekült.

### A görög kormányválság.

**Athén**, június 26. Mavromihálisz kivételével a Delianis kormány tagjai ragaszkodnak a Rallitól való elváláshoz. Ralli a következőképen alakította meg a miniszteriumot: elnök Ralli, belügy és külügy Mavromihálisz, hadügy és ideiglenes belügy Budurisz, tengerészügy Krisztopolosz, igazságügy Kalivornisz. A kamarát valószínűleg elnapolják vagy husz napra. A válság megoldása nagy megkönnyebülést okozott. Az új kabinet letette esküjét.

### NYILTTÉR.

## KEMÉNY BÉLA

okleveles mérnök

## magánmérnöki irodája

NAGYVÁRAD, Beöthy Ödön-utca 2. sz.

elvéllal felméréseket, parcellázásokat, tagosításokat, tervez és épít vízhasznosító berendezéseket (belvízlecsapolást, alagsövezést, öntözést) készít ipari vízhasználatokra (vízi malmok fűrészmalmok stb.) vonatkozó terveket, traciroz, tervez és épít erdei-, bányá- és más iparvasutakat, elvéllalja magas építmények tervezését, költségvetések készítését, építések vezetését, leszámolások felülvizsgálását. — Iparhatóságai telepengedélyezések kieszközlésésére szerkeszt üzemleírásokat, elvéllalja szakértői szemlék tartását, szakvélemények szerkesztését, valamint minden más e szakba vágó munkák készítését.

1182



REGÉNYCSARNOK.



## PENELOP. 76.

Angol regény.

— Éppen ezer forint m maradt, — mondá keserűen. — Penelop, mennyi ideig élhetünk meg abból?

Penelop nem tudott felelni, csak könnytől ázott arcát hajtotta a testvére vállára.

— Algy, engedd meg, hogy nevelőnőnek menjek, — mondá.

— Semmiesetre sem engedem; én dolgozom, te meg majd a háztartást viszed. Londonban temérdek állás található; ösmerek embereket, kik havonként száz meg száz embernek szereznek helyet. Majd csak kapok én is valamit.

A vasuti állomáson még a szolgák is számalommal néztek rájuk, főleg Penelopra, ki a kis Darázsaszal, fekete ruhájában, halvány arczzal várta testvérét.

Algy, életében először váltott másod osztályu jegyeket. Mosolygó arczzal tért vissza Penelophoz.

— Mégis csak furcsa szegény embernek lenni — mondá; Pen, ne busulj — az álszégnyet félre téve szembe nézünk minden bajjal, s majd csak mi is megélünk valahogy a világon.

Az állomástönök is részvétellel tekintett az Algy magas, férfias alakjára, bátor magatartására, s a napban aranyként tündöklő hajára.

— Szegény Chartres ur! Nagy sor az ilyen birtokot elveszíteni! — mondá magában.

A vonat berobogott s néhány percz mulva indult tovább.

— Nézz oda Penelop, — kiáltá Algy, az aranykődben álló kastély felé mutatva, a mint elrobogtak mellette, — vess még egy utolsó pillantást otthonukra!

Penelop bátyjára nézett s látta, mint tűnik el a mosoly arczáról, s hogy szemében köny ragyogott,

XXII.

Megérkezett a nyár, innen-onnan vége felé is járt s az ősz a köszübön állott. Algy és Penelop Londonban laktak, mindegyre küzdve a szegénységgel. Lakásuk is kényelmetlen, szegényes volt, máskülünben is igyekeztek minél kevesebből megélni. Állást kapni azonban sokkal bajosabb volt, sem mint az Algy képzelte, A forró júliusi napokban az égető burkolaton járkált, munkát keresve, hogy este aztán kimerülve, fáradtan és lehagolva térjen vissza abba a szomorú lakásba, melybe Penelop egy-egy finom himzésen dolgozott, melyet azonban sokkal könnyebb volt elkészíteni, mint tudadni rajta.

Végre Algynak sikerült egy irodába írnök gyanánt bejutni, de olyan csekély fizetést kapott hogy mint tréfálózva mondá: egy évvel előbb még keztyüre és szivarra sem lett volna elég.

— Pompás állásra tettem szert! — ezzel köszöntött be testvéréhez, — keresek annyit, hogy kényelmesen éhen halhatunk mellette!

— Majd későbbben akadsz jobb helyre is — biztatá Penelop s igyekezett olyan kedvet mutatni, mint ha legalább is a Dárius kincsére talált volna bátyja.

Algy nevetve mutatott a kezére:

— Már ezután tentásák lesznek, — mondá. Legjobb, ha az ember semmit sem vesz biztosra. Ha a saját sorsomra gondolok, kénytelen vagyok nevetni. Ezelőtt egy évvel ki hitte volna, hogy az a Chartres Algy, ki négy lovas batáron hajtott a Derbyre s az ezredben a legextravagánsabb ficzko, örülni fog, ha egy nyomorult írnöki állásra szert tehet, hogy kora reggeltől késő estig szinte semmiért dolgozzék? — Ha nekem valaki azt mondta volna, hogy ez be fog következni, bizonyára a szemem közé nevetek.

Egy este Algy nagyon komolyan csüggedten jött haza s valóságos kétségbeesés tükröződött a szeméből. Penelop nem szólt semmit, hanem csendesen elkészítve a teáját, elébe tette. — Algy türelmetlen mozdulattal taszította félre s fáradtan hajtotta fejét a karjára.

— Tedd félre, Pen — mondá — nincs étvágyam.

— Miért édesem? fáradt vagy?

— Igen, fáradt, — meguntam ezt az életet, meguntam mindent. — Ilyen körülmények között nem érdemes élni.

Penelop hozzá ment s átölelte.

Édes Algym, miféle kellemetlenséged volt megint?

— Semmi — felelt ridegen.

S a Penelop öleléséből kibontakozva, az ablakhoz ment s némán bámult a házfedelekre, majd a londoni füstöt nézte.

Ott állott egész estig, Penelop pedig munkáját félre téve, kezét ölében nyugtatva s hátra dőlve ült és azon tűnődött, hogy mi lesz mindennek a vége.

— Szegény Algy, — így gondolkodott — de megalázta büszke fejét a sors kegyetlen játéka. Mennyire megtörtött; egykor oly könnyű, ruganyos lépései, milyen nehezekké és lassuakká váltak. A gond és csalódás a bátor fiatal szívet szinte összezuzták.

(Folyt köv.)

## KÖZGAZDASÁG.

### A gabonatözsde határidői.

Budapest, jun. 26

Buza okt. — — — —	15.56
Rozs okt.-re — — — —	16.02
Tengeri julius 1906.   — — — —	12.00
Zab ápr.-ra — — — —	11.28
Repeze aug.-ra — — — —	2.330

### Értéktözsde.

Budapest, jun. 26.

Osztárhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villamos vasut — — — —	2450—

### Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 jun. 26-án

Magyar aranyjáradék 4% — — — —	116.90
Magyar koronajáradék 4% — — — —	96.20
Magyar koronajáradék 3 1/2% — — — —	88.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	9.675
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	98.—
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcson — — — —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson — — — —	166.—
Oszták járadék papirban — — — —	100.20
Oszták járadék ezüstben — — — —	100.75
Oszták járadék aranyban — — — —	119.—
Oszták korona járadék — — — —	100.75
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Oszták-magyar bankrészvény — — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — —	76.95
Oszták hitelbank intézeti részvény — — — —	655.50
Oszták-magyar államvasuti részvény — — — —	66.775
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	1902
Német birodalmi márka — — — —	117.40
London vista — — — —	240.22
Páris vista — — — —	95.50
20 márkás arany — — — —	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

# KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Köfaragó)-utca sarkán.

## Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott*, minden kívánalmat kielégítő

**teke-pályámat** már megnyitottam és azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legújabb zenélő **automata-zongorát** állítottam fel.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim**, jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

748

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

## Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiséget*.

**4-én vasárnap** egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam**.

**Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt márcziusi SÖR**, valamint **saját termésű, tisztán kezelt HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

**Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák** étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

## „Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses jelzálogkölcsonöket**

nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5<sup>o</sup> -OS** kamatot fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**



## ÉPITKEZÉS ELŐTT.

Az újonnan berendezendő szőnyeg osztályom átalakítása előtt, a még raktáron levő összes **futó, ebédlő és szalon** szőnyeget, valamint **szövet** és **csipke függönyöket** eredeti gyári árakban

**kiárusítom.**

**Olcse eladás alá kerülnek** azidény előre haladása miatt **napernyők** férfiak, és gyermek **kalapok**, angol blous zephirek, francia batisztok, delainek a legszebb mintákban, valamint blous selymek.

## A már berendezett női divat szalonomban

toilettek a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig 24óra alatt is eszközöltetnek.

A híres Temesvári bőrkecstyük egyedüli elárusítása, különlegességek h. risnyák és övekben.

Ezen kedvező alkalom felhasználását ajánlom a n. é. vevő közönség szíves figyelmébe.

Maradtam kiváló tisztelettel

**CZILLÉR IMRE** áruháza Olaszi, Fő-utca,

## J E G E N Y E

Kolozsvármegye.

Climatikus gyógyhely Tüdőhurut.  
Vérszegénység. — Angolkór. —  
Scrophulonia ellen.

Vásártelki

### Moor-fürdők.

Kitűnő és olcsó ellátás.

Igazgató:

**Dr. KALAY KÁLMÁN.**

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

## B U T O R

gyári árban, kezeség mellett  
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba  
berendezések, valamint egyes butor-  
darabok a

**Magyar Műbutorgyár**

Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-  
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

## A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa egy évi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s melynek eddig végzett 549 növendéke elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, posta-, távirat-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági- és egyéb közhivalkokban nyertek kiváló alkalmazást, 1905. szeptember hó 1-jén nyitja meg 18-ik évfolyamát.

Az intézetet az 1904—905-iki tanévben 123 tanuló látogatta, köztük 57 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. Kovács S. János ur, legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1905—906-iki iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó első napján eszközöltetnek.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztatónk” ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben, Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld.

Nagyvárad, 1905. június hóban.

**Reismann Mór,**

a fenntartó-testület elnöke.

**Dr. Hoványi Géza,**

iskolabizottsági elnök.

## Arlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán f. é. július hó 10-ik napján d. e. 9 órakor a városháza bizottsági termében. Várad Váralja város részben Vártér 1152 szám alatt fekvő villamos telepen elhelyezendő áramát alakító alapozása, kapcsoló tábla nagyobbitása és accumulator épület építésének vállalatba adása céljából árlejtést fogok tartani.

Az összes munkálatok, melyek csak egy fővállalatnak adatnak ki, 17326 korona 18 fillérben vannak elő irányozva. A bánatpénz 1700 korona.

Ajánlatot szóval vagy írásba lehet tenni s a zárt ajánlatok, melyhez egyszersmind a kívánt bánatpénz is készpénzben, óvadékképes értékpapirokban vagy a városi pénztár által kiállított letét nyugtában csatolandó, alulírott

kezéhez 1905 évi július hó 10-ik napjának d. e. 9 órájáig lehet beadni, mikor is azok felbontatni s elbíráltatni fognak.

Azon körülményt, hogy ajánlattevők a feltételeket, terveket, egységár jegyzéket költségvetést, jelen hirdetményt, mely okmányok alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, — ismeri magára nézve kötelezőknek elfogadja, a zárt ajánlatokban ajánlattevő világosan kitenni köteles.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad 1905 június hó 24-én.

**Komlóssy József,**

jog- és gazdasági tanácsnok  
küldöttségi elnök

# ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

**Kizárólagos képviselők:** a „Beocsinyi Czementgyári Unió” gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól”

a „Heunebique”-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek” szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr. Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

**Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.**

**Csatornákat** saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

**Raktárt tart:** Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.  
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.  
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

**Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.**